

Andrzej Mamroł

ORCID: 0000-0001-8951-8719

Sukcesy pedagogiczne w pracy współczesnego nauczyciela szkoły podstawowej

Wprowadzenie

Według prawa obowiązującego w Polsce¹ nauczycielem przedszkola czy szkoły podstawowej może zostać osoba, która posiada stosowne kwalifikacje, to znaczy – ogólnie rzecz biorąc – ukończyła co najmniej studia pierwszego stopnia na kierunku (specjalności) zgodnym z prowadzonym przedmiotem lub prowadzonymi zajęciami. Może nim być również osoba, która ukończyła studia licencjackie na innym kierunku, ale efekty kształcenia w zakresie wiedzy i umiejętności po trzyletnim okresie nauki obejmują treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć wymienione w Podstawie programowej kształcenia ogólnego dla odpowiedniego etapu edukacyjnego. Ustawa daje także możliwość podjęcia pracy na stanowisku nauczyciela absolwentom studiów o programie niezgodnym z prowadzonym przedmiotem czy zajęciami, jednak po ukończeniu studiów podyplomowych, ewentualnie kursów kwalifikacyjnych, odpowiadających wymaganym treściom. W każdym z powyższych przypadków kandydat powinien mieć przygotowanie pedagogiczne. Starający się o pracę w szkołach wyższego szczebla powinni mieć ukończone studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie. Ustawa również w tym przypadku dopuszcza

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli, Dz.U., poz. 1575, s. 3-4.

możliwość zatrudnienia, w sytuacji ukończenia kierunków (specjalności) niezgodnych z prowadzonymi zajęciami, po uzyskaniu kwalifikacji na odpowiednich studiach podyplomowych.

Spełnienie wymogów formalnych jest konieczne do podjęcia roli nauczyciela, ale nie zapewniają one bezwarunkowego powodzenia w prowadzonej działalności edukacyjnej wśród uczniów. Tym bardziej, że – jak widać w niektórych przypadkach – wystarczy ukończyć krótki (w porównaniu z długimi, czasem bardzo wymagającymi studiami) kurs, by piastować tę, jakże ważną w społeczeństwie funkcję. Bardziej istotne są predyspozycje, kompetencje, a także podejście do wypełniania swoich obowiązków, którymi powinni wykazywać się nauczyciele.

Niniejszy artykuł dotyczy kwestii skuteczności pracy współczesnego nauczyciela szkoły podstawowej, wyrażającej się w tzw. sukcesach pedagogicznych. W szczególności autor starał się odpowiedzieć na następujące pytania: Czym są sukcesy dla nauczycieli współczesnej szkoły? Jakie cechy i nastawienia nauczyciela determinują osiąganie sukcesów pedagogicznych? Jakie opinie na temat sukcesów pedagogicznych odnośnie do pracy w szkole mają współcześni nauczyciele szkoły podstawowej?

Sukcesy w pracy nauczyciela współczesnej szkoły – czym właściwie są?

Sukces to bardzo ważna kategoria pojęciowa we współczesnym świecie. Najczęściej utożsamiany ze sławą, bogactwem, władzą, jest celem, a czasami sensem życia wielu ludzi. Człowieka sukcesu często pokazują w mass mediach, jest zapraszany na różne uroczystości, by dodać im blasku, wszyscy chcą sobie zrobić z nim zdjęcie. Obiektywnie jednak rzecz ujmując, sukces wiąże się ze osiągnięciem jakiegoś zamierzonego celu – postrzeganego jako niełatwy, wymagający trudu, ale także prestiżowy². Dla każdego może on jednak oznaczać zupełnie coś innego. Czasami wielkim osiągnięciem będzie zdobycie góry, a czasem ukończenie studiów, nagroda czy wyróżnienie albo poczucie satysfakcji z dobrze wykonanej – choć być może mało spektakularnej – pracy. Indywidualny wymiar osobowości człowieka – jego wartości, postawy,

² G. Godawa, Ł. Ryszka, *Popularność nauczyciela jutra w szkole w świetle narracji własnej*, „Pedagogika. Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanitas” 2017, nr 14, s. 130.

potrzeby, być może przeżywane trudności, a także obiektywne warunki, w których działa – np. charakter wykonywanego zawodu, decydują o subiektywnym poczuciu sukcesu.

W przypadku zawodu nauczyciela dla jednych będą nim wysokie wyniki uczniów w różnego rodzaju testach diagnostycznych i wysokie miejsca w olimpiadach, konkursach i zawodach sportowych. Dla innych będą to wyróżnienia w plebiscytach uczniowskich, nagrody przyznawane przez dyrektora (choć głosy nauczycieli świadczą o tym, że nie zawsze są one sprawiedliwie i obiektywnie rozdzielane), odznaczenia państwowe czy osiągnięcie kolejnych stopni awansu zawodowego. Dla jeszcze innych sukcesem będzie dostanie się uczniów do „dobrych” szkół na kolejnym etapie edukacji, a może to, jak dzielnie radzą sobie już w dorosłym życiu³. Czasem w tych kategoriach postrzega się również docenienie przez rodziców. Wreszcie z sukcesem wiąże się poczucie satysfakcji z dobrze wykonanej pracy – gdy widać, że uczniowie opanowali jakieś, nawet niezbyt obszerne, wiadomości czy skomplikowane umiejętności (a może wcześniej mieli z tym kłopot), coś zrozumieli, przeżyli emocjonalnie, zmienili swoje zachowanie. Wielu z tych sukcesów nauczyciele doświadczają każdego dnia (na niektóre trzeba czekać czasami wiele lat), czerpiąc z nich niejednokrotnie wielką radość i poczucie zadowolenia. Wynikają one bowiem z pierwotnej potrzeby pełnienia pewnej misji, której sens celnie przedstawił Georg Kerschensteiner, twierdząc, że:

nauczycielem powinien zostać tylko ten, kto znajduje szczęście w przyczynianiu się do duchowego i psychicznego wzrostu innych ludzi, kto tyle ma w sobie czystej młodości, że ani ciężar przeżytych lat, ani życiowa dojrzałość, ani mozół codziennej pracy nie potrafią w nim zasypać tryskającego źródła niewzruszonej wiary w zwycięską moc ogólnoludzkich ponadczasowych wartości⁴.

Takie podejście nadaje głębszy sens wszelkim działaniom ludzi wykonującym ten zawód. Sprawia, że codzienne prowadzenie lekcji nie jest przykrym obowiązkiem, który wykonuje się, patrząc co chwilę na zegarek, ale fascynującą przygodą przeżywaną razem z uczniami.

³ Ibidem, s. 134.

⁴ Za: Ł. Reczek-Zamróg, *Współczesne funkcjonowanie nauczycieli w edukacji wczesnoszkolnej*, „Zeszyty Naukowe Małopolskiej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Tarnowie” 2011, t. 18, nr 1, s. 128.

Sukcesy pedagogiczne nauczycieli, których przede wszystkim dotyczą treści niniejszego artykułu, są wyrazem ich skuteczności w realizacji procesu dydaktyczno-wychowawczego wśród uczniów. Ogólnie rzecz biorąc, świadczą o powodzeniu w działaniach zmierzających do wszechstronnego rozwoju młodych ludzi.

Cechy i nastawienia nauczyciela sprzyjające osiągnięciu sukcesów pedagogicznych

Współczesny świat stawia przed omawianą grupą zawodową nie lada wyzwanie. Lawinowy przyrwy wiedzy, szybka jej deaktualizacja i skomplikowanie wynikające z rozwoju technologicznego wymuszają konieczność ustawicznego uczenia się i uzupełniania swojej wiedzy, czy umiejętności. Do tego dochodzi specyfika pokolenia młodych, ukształtowana poprzez wysyłające mnóstwo bodźców media masowe, gry komputerowe i Internet – ludzie nastawionych na dostarczanie sobie przyjemności, podchodzących do wszystkiego „na luzie”, bez większego zaangażowania. Nie bez znaczenia jest również sposób traktowania szkoły i egzekwowania jej zadań przez współczesnych rodziców. To wszystko, a także wiele innych czynników (np. związanych z koniecznością osiągnięcia kolejnych stopni awansu zawodowego, niefrasobliwością dyrektorów – lista jest bardzo długa...) sprawia, że wiele osób nie radzi sobie w tym zawodzie, już po kilku latach pracy jest wypalonych zawodowo, a nawet z niego odchodzi.

Tymczasem oczekiwania i wymagania wobec nauczycieli są bardzo duże. Jest to oczywiście uzasadnione, ponieważ są osobami, które mają ogromny wpływ na uczniów. Ich działania czasami mogą decydować o całym życiu wychowanków – w pozytywnym i negatywnym wymiarze. Na temat pożądanej sylwetki współczesnego nauczyciela i determinantów jego skuteczności powstało wiele opracowań⁵. Wymienia się w nich wiele cech i nastawień sprzyjających osiągnięciu sukcesów w prowadzonej pracy pedagogicznej. W tej części artykułu, z uwagi na jego ograniczone rozmiary, zostanie zwrócona uwaga jedynie na kilka z nich, w przekonaniu autora niezmiernie istotnych z punktu

⁵ Między innymi: J.M. Michalak, *Uwarunkowania sukcesu zawodowego nauczycieli. Studium przypadków*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2007; I. Lebuda, *Kształtowanie poczucia sukcesu nauczycieli*, Wydawnictwo Nomos, Kraków 2014.

widzenia omawianych tutaj spraw. Uzupełnieniem jednak będą opinie nauczycieli na ten temat w dalszej jego części.

Jednym z takich determinantów skuteczności, można powiedzieć – jednym z najistotniejszych, powinno być „skoncentrowanie na uczniu” (tzw. pajdocentryzm)⁶ – jego potrzebach, możliwościach, czasami obawach – z nastawieniem zapewnienia mu warunków do szeroko rozumianego rozwoju. Odpowiedni poziom wrażliwości tego rodzaju pozwoli nauczycielowi na stworzenie przyjaznej atmosfery w klasie. Każdy z uczniów uczestniczących w zajęciach będzie miał wtedy poczucie bezpieczeństwa i akceptacji, a to sprzyja wielorakiej, nieskrępowanej aktywności. Tolerancja, szacunek, a także stworzenie pewnej przestrzeni wolności – zdaniem nauczycieli, którzy w plebiscytach popularności uczniowskiej uzyskują wysokie miejsca – to nieodzowne elementy skutecznego działania. Jednym z przejawów zastosowania tych założeń personalizmu w praktyce szkolnej jest poznanie i używanie imion uczniów. Wydaje się to oczywistością, jednak każdy z nas zna takich nauczycieli (choćby ze swojej ścieżki edukacyjnej bądź edukacji swoich dzieci), którzy z różnych powodów (może zbyt liczne klasy, a być może lenistwo czy ignorancja) tego nie robią. A ten drobny – jak twierdzą znawcy tematu – zabieg komunikacyjny pozytywnie wpływa na proces nauczania i ogólnie na „atmosferę wokół przedmiotu”⁷.

Marta Stasiła-Sieradzka wymienia kolejne cechy i działania charakteryzujące nauczycieli sukcesu⁸. Jedną z nich jest „jasność przedstawionego celu”. Uczniowie powinni być dokładnie poinformowani, czego nauczą się na każdej z lekcji. Przy czym dla większej efektywności prowadzonych działań nauczyciel powinien maksymalnie łączyć materiał nauczania z realnymi korzyściami, z którymi uczniowie mogliby mieć do czynienia w życiu. Można np. uczyć matematyki, planując wydatki z kieszonkowego (dzieci młodsze), czy języka angielskiego, wsłuchując się w audycje Radia BBC (uczniowie starsi). Jednym słowem – nauczyciel musi połączyć naukę z życiem.

⁶ G. Godawa, Ł. Ryszka, *Popularność nauczyciela jutra...*, s. 132-133.

⁷ Ibidem, s. 132-133.

⁸ M. Stasiła-Sieradzka, *Skuteczne motywowanie w nauczaniu kluczem do sukcesu w pracy nauczyciela*, https://rebus.us.edu.pl/bitstream/20.500.12128/2900/1/Stasi-la_Sieradzka_Skuteczne_motywowanie_w_nauczaniu.pdf (dostęp: 22.08.2018).

Zgodnie z regułą SMART organizator procesu edukacyjnego powinien stawiać uczniom cele, które są:

- **szczegółowe**, to znaczy wyrażające bardzo konkretne efekty ich wysiłków;
- **mierzalne**, czyli pozwalające na ustalenie poziomu opanowania materiału;
- **ambitne** – wymagające zaangażowania, dające możliwość wykazania się w grupie rówieśniczej;
- **realistyczne** – możliwe do osiągnięcia (cele wykraczające poza możliwości uczniów powodują zniechęcenie i frustrację);
- **terminowe** – na ich osiągnięcie przewidziany jest ściśle określony czas⁹.

Wymieniona autorka twierdzi ponadto, że już zaangażowanie emocjonalne – czyli „zamiłowanie do wykonywanej pracy, identyfikacja z zawodem”, jakie można zaobserwować u nauczycieli – ma bardzo poważne konsekwencje. Postawy czy nastawienie wpływają bowiem na motywację uczniów do pracy na lekcji. Ci ostatni „często działają na zasadzie «lustrzanego odbicia», angażują się w naukę tak dalece, jak dalece w nauczanie ich zaangażowany jest nauczyciel”¹⁰.

Tymczasem nie od dzisiaj wiadomo, że pracę w szkole podejmują również tacy ludzie, którzy nigdy nie powinni się tam znaleźć, niemający potrzeby realizowania jej szlachetnej misji, a może nawet świadomości, że coś takiego istnieje. Dzieje się to z różnych powodów, każdy nauczyciel ma w tym względzie swoją indywidualną historię. Jednak pierwszym z nich wydaje się nieodpowiedni wybór (czasem również w bardzo skomplikowanych okolicznościach) kierunku (czy specjalności) studiów. Z badań przeprowadzonych wśród studentów pedagogiki Uniwersytetu Opolskiego wynika, że co piątemu z nich nie odpowiada specjalność, na której się znalazł. Dzieje się tak np. wtedy, gdy z powodu braku miejsc ktoś przenosi się na inny profil, pozostając na tym samym kierunku. Nie muszę nikogo przekonywać, że człowiek, który chciał zostać nauczycielem edukacji wczesnoszkolnej, nie zawsze (być może czasem tak jest, ale chyba niezbyt często) z wielkim zaangażowaniem podejmie studia, a później obowiązki zawodowe w zakresie resocjalizacji – pomimo pozostania w obszarze problematyki

⁹ Ibidem.

¹⁰ Ibidem.

pedagogicznej. Ponadto 8,3% badanych przyznaje, że nie interesuje ich w ogóle to, co studiują. Tym po prostu zależy jedynie na uzyskaniu wykształcenia wyższego¹¹.

Jak wspomniano, nie przedstawiono tutaj wyczerpującej listy cech determinujących osiąganie sukcesów pedagogicznych przez współczesnych nauczycieli. Jednak kolejna część tego opracowania – dotycząca ich opinii odnośnie do rozważanych w nim spraw – będzie uzupełnieniem wcześniejszych rozważań.

Opinie nauczycieli szkół podstawowych na temat sukcesów pedagogicznych w pracy dydaktyczno-wychowawczej z uczniami

Badania sondażowe z wykorzystaniem techniki ankiety, których wyniki zostały przedstawione poniżej, przeprowadzono w pierwszym półroczu 2019 roku. Uczestniczyło w nich 40 losowo wybranych nauczycieli szkół podstawowych z terenu województwa opolskiego.

Wskazaną grupę badanych w pierwszej kolejności zapytano – co jest dla nich największym wyznacznikiem sukcesu pracy w szkole. Respondenci, odpowiadając na to pytanie, stwierdzili, że jest nim „ukształtowanie dojrzałego, mądrego, dobrze radzącego sobie w życiu człowieka”. To do tego w pierwszej kolejności powinno się dążyć w pracy z uczniami. W zaproponowanym pytaniu z uszeregowaniem wariantów odpowiedzi na pierwszym miejscu kategorię tę umieściło 60,5% badanych (a na trzech pierwszych miejscach – 71,1% grupy). Na drugim miejscu najczęściej wskazywano odpowiedź, która świadczy, że sukces ma wiele wspólnego „z poczuciem dobrze wykonywanych obowiązków”, z satysfakcją z pracy. Osiągnięcie tego stanu jest wystarczające, by myśleć w kategoriach powodzenia, dla 39,5% nauczycieli (suma wskazań z trzech pierwszych miejsc – 57,9%). Należy jednak przyznać, że na bardzo podobnym poziomie uplasowała się kategoria traktująca o tym, że „sukcesy pedagogów wyrażają się w sukcesach uczniów” (udział w olimpiadach, konkursach, zawodach sportowych i inne). Na drugim miejscu ułokowało ją 31,6% nauczycieli, jednak na trzech

¹¹ A. Mamroł, *Specyfika i uwarunkowania procesu studiowania współczesnych „żaków” specjalności pedagogicznych Uniwersytetu Opolskiego*, „Edukacja – Technika – Informatyka” 2018, nr 3(25), s. 121-122.

pierwszych miejscach – aż 55,3% grupy. Na miejscu trzecim znalazła się odpowiedź – „wysokie wyniki uczniów w testach przeprowadzanych po konkretnym etapie edukacyjnym” – 28,9% wskazań (suma trzech pierwszych miejsc – 55,2%). Na miejscu czwartym wymieniano „fakt dostania się uczniów do «dobrych» szkół średnich”. Tak odpowiedziało 28,9% badanych.

Na dalszych miejscach wymieniano kategorie, według których: „sukcesy nauczycieli mają wiele wspólnego: z docenieniem ich pracy przez rodziców”, „wyróżnieniami w plebiscytach popularności wśród uczniów, z nagrodami przyznawanymi przez dyrektora”. Zdecydowanie jednak na ostatnim miejscu wskazywano kategorię – „uzyskanie kolejnego stopnia awansu zawodowego”. Badani w małym stopniu łączą ją z sukcesami pedagogicznymi. Można powiedzieć trochę przekornie, że w takim razie chyba ich promocja zawodowa nie ma wiele wspólnego z osiągnięciami w pracy edukacyjnej.

Jak zauważono wyżej, sukces pedagogiczny najbardziej kojarzy się z pracą dydaktyczno-wychowawczą i jej rezultatami u uczniów. Wśród determinantów jej skuteczności w pierwszej kolejności wymienia się „poziom inteligencji” tych ostatnich. Zatem w opinii badanych wyposażenie intelektualne, poziom umysłowy uczniów w największym stopniu decydują o osiąganiu sukcesów w tej niełatwej pracy. Zdaniem respondentów istotne są także „umiejętności (podejście) pedagogiczne”. Tę kategorię wymienia się na drugim miejscu. Determinantami skuteczności są ponadto osobowość nauczyciela, jego „charyzma” – co pomaga w zainteresowaniu przedmiotem, a także „stosowane metody” – czyli sposoby prowadzenia zajęć. O sukcesie działań pedagogicznych w istotnym stopniu decyduje „przygotowanie prowadzącego do lekcji”. Nie bez znaczenia jest „zastosowanie mediów i nowoczesnych technologii”, a także wykorzystanie innych – „tradycyjnych środków dydaktycznych”. Kolejność przywołanych wyżej kategorii odzwierciedla opinie nauczycieli odnośnie do ich ważności dla skutecznej realizacji prowadzonych przez nich działań¹².

W swobodnych wypowiedziach nauczyciele wymienili jeszcze inne uwarunkowania sukcesów pedagogicznych. Ich charakter obrazują następujące kategorie:

¹² A. Mamroł, *Uwarunkowania skuteczności pracy współczesnego nauczyciela*, „Edukacja – Technika – Informatyka” 2019, nr 2(28), s. 55.

- „W skutecznej realizacji celów edukacyjnych pomaga miła atmosfera na lekcji, dobra relacja między nauczycielem a uczniami”.
- „Jeżeli lekcje mają być prowadzone z sukcesem, musi być na nich odpowiednia dyscyplina. Chaos, obecność osób rozpraszających uwagę pozostałych uczniów, bardzo utrudniają działania”.
- „Bezsprzecznie jednym z najważniejszych, trudnym w obecnych czasach do osiągnięcia, warunkiem skutecznej realizacji procesu dydaktyczno-wychowawczego są zaangażowanie, motywacja i skupienie uczniów”.
- „Lecje prowadzone w zbyt licznych klasach zdecydowanie obniżają skuteczność działań nauczyciela”.
- „Dobrą praktyką jest wyjście poza klasę szkolną, wiązanie teorii z codziennym życiem”.
- „Czynnikiem osłabiającym skuteczność pracy nauczyciela jest późna pora lekcji. Zajęcia prowadzone w godzinach popołudniowych nie sprzyjają wielkiej efektywności”.

Wyżej sygnalizowano, że jednym z bardzo istotnych determinantów skuteczności pracy edukacyjnej jest zaangażowanie uczniów. Warto zatem zwrócić uwagę na to, czego właśnie oni oczekują, by z zacięciem uczestniczyć w procesie dydaktyczno-wychowawczym. Z opinii 72,5% nauczycieli wynika, że młodzi ludzie w pierwszej kolejności chcą „jasnego przekazu nauczanych treści”; 70,0% natomiast uważa, że „ciekawych rozwiązań metodycznych”. Uczniowie pragną ponadto, by człowiek prowadzący lekcje z danego przedmiotu, „umiał nim zainteresować” (60,0%), a także wprowadził „jasne zasady działania” (52,5%). Dla urozmaicenia zajęć powinien posługiwać się „mediami i nowoczesnymi technologiami” (30,0%) oraz „tradycyjnymi środkami dydaktycznymi” (10,0%)¹³.

Wymieniając cechy osobowe, które pomagają w osiągnięciu sukcesów pedagogicznych w pracy z uczniami, nauczyciele wskazują: kreatywność, komunikatywność, kompetencję, cierpliwość, pracowitość, poczucie sprawiedliwości, zdolność do ustawicznego uczenia się, dotrzymywanie umów, umiejętność „docierania” do uczniów, otwartość, zmysł organizacyjny, a także uniwersalny system wartości. W tym przypadku również kolejność wymienionych kategorii świadczy o ich istotności w opinii badanych.

¹³ Ibidem, s. 55.

W badaniu zapytano ponadto – czy atrakcyjność fizyczna nauczyciela ma znaczenie dla efektywności jego pracy. Znaczna część respondentów (40,0%) uważa, że „raczej tak”, a 2,5% – „zdecydowanie tak”. 27,5% nie ma na ten temat zdania. Natomiast 30,0% twierdzi, że raczej nie ma to większego znaczenia.

Podobnie próbowano ustalić – czy światopogląd nauczyciela odgrywa większą rolę w tej kwestii. Tym razem największy odsetek badanych (40,0%) wybrał odpowiedź „raczej nie” (nikt nie wskazał kategorii „zdecydowanie nie”). Jak wcześniej – 27,5% nie ma na ten temat zdania. 32,5% nauczycieli uważa, że może on mieć w tym pewien udział (przy czym kategorię „raczej tak” wskazało 30,0%, a „zdecydowanie tak” – 2,5%).

Odpowiadając na pytanie – czy odbyte studia w odpowiednim stopniu przygotowały do tego, by skutecznie realizować zadania edukacyjne w szkole – zdania nauczycieli były podzielone. Blisko połowa z nich uważa, że tak („zdecydowanie tak” – 7,9%, „raczej tak” – 42,1%), podobna część twierdzi, że nie („zdecydowanie nie” – 10,5%, „raczej nie” – 39,5%). Niski odsetek pozytywnie oceniających system przygotowania do wykonywania zawodu nauczycielskiego w Polsce nie jest powodem do dumy. Powinien być raczej impulsem do dyskusji na temat tego, co należałoby w nim zmienić.

Zakończenie

Człowiek w swojej naturze ma głęboko zakorzenioną potrzebę odczuwania sensu własnych działań. Podejmowane przez niego wysiłki mają zatem prowadzić do konkretnych efektów, a te – zapewnić zadowolenie. W takich też kategoriach należy rozpatrywać przeżywanie sukcesów pedagogicznych przez nauczycieli pracujących we współczesnej szkole. Włożony trud ma zaowocować dobrymi rezultatami. Jak wynika z przedstawionego powyżej materiału empirycznego, największym osiągnięciem dla badanych w ich trudnej pracy jest ukształtowanie dojrzałych, mądrych, dobrze radzących sobie w życiu ludzi. Obserwowanie takich właśnie rezultatów działań edukacyjnych w największym stopniu daje im poczucie spełnienia. Radość wywołują też wysokie miejsca uczniów w olimpiadach, konkursach, zawodach sportowych, wysokie wyniki w testach przeprowadzanych przed zakończeniem szkoły, dostanie się do „dobrych” szkół, ale to rozwój

wychowanków i własne poczucie dobrze wykonywanych obowiązków w pierwszej kolejności kojarzą się nauczycielom z sukcesami pedagogicznymi. Kreatywność, komunikatywność, kompetencja, cierpliwość – to cechy, które w opinii badanych nauczycieli bardzo pomagają w osiągnięciu sukcesów pedagogicznych.

Przedstawione wyniki, w świetle których uczeń i jego dobro zdają się pozostawać najważniejszymi wyznacznikami sukcesu pedagogicznego nauczyciela, są bardzo optymistyczne. Przez ostatnie bowiem lata można było odnieść wrażenie, że tym, do czego w pierwszej kolejności nauczyciele dążą, są wysokie wyniki w testach końcowych, od których przecież tyle zależy. Wielu uczniów spełnia te formalne wymogi, uzyskując czasami spektakularne rezultaty, ale właściwie nie to, lecz dobrze ukształtowana, bogata, odporna na wstrząsy osobowość przyczynia się do powodzenia i osiągnięcia szczęścia w życiu. Prawdę tę nauczyciele powinni mieć szczególnie na uwadze. Rozwój osobowości ma być szczególnym celem ich działań. I to rzeczywiście powinno być postrzegane jako największy sukces pedagogiczny, z którego osiągnięcia płynie wielka satysfakcja.

Abstract

Obtaining appropriate education is necessary to take up the role of a teacher, but does not guarantee unconditional success in educational activities. This article deals with the issue of the effectiveness of the work of a modern primary school teacher expressed in so-called pedagogical success. It highlights what successes are for modern teachers. What types of people can get this difficult job? Some features and attitudes of teachers determining the effectiveness of the implementation of the didactic and educational process were presented. In addition, primary school teachers' opinions on pedagogical successes regarding their work at school were presented.

Bibliografia

- Godawa G., Ryszka Ł., *Popularność nauczyciela jutra w szkole w świetle narracji własnej*, „Pedagogika. Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanitas” 2017, nr 14.
- Lebuda I., *Kształtowanie poczucia sukcesu nauczycieli*, Wydawnictwo Nomos, Kraków 2014.
- Mamroł A., *Specyfika i uwarunkowania procesu studiowania współczesnych „żaków” specjalności pedagogicznych Uniwersytetu Opolskiego*, „Edukacja – Technika – Informatyka” 2018, nr 3(25).

- Mamroł A., *Uwarunkowania skuteczności pracy współczesnego nauczyciela*, „Edukacja – Technika – Informatyka” 2019, nr 2(28).
- Michalak J.M., *Uwarunkowania sukcesu zawodowego nauczycieli. Studium przypadków*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2007.
- Reczek-Zamróz Ł., *Współczesne funkcjonowanie nauczycieli w edukacji wczesnoszkolnej*, „Zeszyty Naukowe Małopolskiej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Tarnowie” 2011, t. 18, nr 1.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli, Dz.U., poz. 1575.

Netografia

- Stasiła-Sieradzka M., *Skuteczne motywowanie w nauczaniu kluczem do sukcesu w pracy nauczyciela*, https://rebus.us.edu.pl/bitstream/20.500.12128/2900/1/Stasiła_Sieradzka_Skuteczne_motywowanie_w_nauczaniu.pdf (dostęp: 22.08.2018).